

Abraham Hans
DE VLAAMSE BOSKEREL

V. KERSTTIJD 1844

't Was vrijdag vóór Kerstmis 1844.

Verdonk sliep en Thilde stond peinzend voor het kleine enige raam van de hut.

Zware mist hing over het bos van Houthulst.

Nu en dan schoof een zwarte schim voorbij, een dorpling beladen met een takkebos. Immers heden was baron Xavier van Boschdale zeer mild. Zijn pachters mochten het dode hout uit het woud halen, enige bevoorrechte werklieden ook. Maar een dienaar was Verdonk komen aanzeggen dat het hem of Thilde streng verboden was een twijgje te breken. Verdonk was hevig tegen de bode uitgevaren en had hem willen buiten de hut slingeren, maar de stroper was zwakker nog dan voorheen en had het bij een bedreiging moeten laten.

Thilde veegde nu en dan een traan weg. Ze had zoveel geweend in de laatste dagen. Eduard was verloofd en Theophiel achtervolgde haar. Gisteren nog was hij uit een struik op haar toegesprongen en had haar tussen haar dijen gegrepen en ze had gebloed over zijn schandelijke gedrag. Ze werd nog rood bij de herinnering.

Overmorgen was het kerstfeest, en in het dorp vertelde men, dat morgen de verloofden op het kasteel zouden aankomen.

Och! wat gaf zij er nu nog om! Eduard zou natuurlijk dikwijls op het slot verblijven. Ze zou hem zien, te paard, in de koets, in gezelschap van zijn uitverkorene. Hij behoorde haar niet meer. Ze moest zich met die gedachte verzoenen, hoe eer hoe beter. Ze had plichten te vervullen jegens haar ziekelijke vader, die waarlijk hulpbehoevend werd.

Eduard vergeten! Waarom had hij zijn liefde getoond en haar voor het eerst het genot der zinnen leren kennen?

De mist ging over in motregen en de avond viel.

Vader ontwaakte en vroeg hoe laat het was. Dan wilde hij opzitten en roken en het meisje moest de vensterluiken sluiten.

Thilde ging naar buiten.

In het bos was het stil geworden, de houtrapers waren heen met hun mutsaards, gelukkig om die aalmoes. Zij, die als noeste werkers toch recht hadden op een goed bestaan, en op Kerstmis vieren zonder zich

reeds bezwaard te voelen door de zorgen van het nieuwe jaar, dat in aantocht was.

Thilde poosde even buiten en blikte door het venster. Een hevig medelijden becroop haar, medelijden met haar arme vader. Daar zat hij, beschenen door de rode vlammen, een schim van hetgeen hij enkele weken geleden nog was, mager en bleek, met ingevallen wangen, verwilderde baard, reeds gebogen lijf, en zijn stomp arm. Haastig stak het jonge meisje de luiken toe. Wat hoorde ze daar? Haar naam.

Ze sprong vlug naar de deur. De belager, loerde zeker weer op haar, de ellendeling, de laffe hulpboswachter!

— Thilde! Thilde! klonk het weer.

— Hemel! Die stem.

— Eduard! gilte ze.

— Thilde, mijn Thilde.

't Was of een gloed haar in het gelaat sloeg, of een schok haar lichaam opwierp.

En wenend en lachend viel ze in de armen van de jongeman die ze had willen vergeten, maar niet vergeten kon.

Eduard zoende haar hartstochtelijk, omarmde haar met vaste drang, dan streelden zijn minnende handen haar rijzig lichaam.

— Mag ik binnen komen? hijgde hij.

— Ja, ja, neen, 'k weet niet wat ik zeg, stamelde ze. Zeg eerst eens dat het niet waar is, zeg dat het niet waar is! riep het meisje op gedempte toon. Zeg dat ge niet verloofd zijt!

— Verloofd! Wij zijn immers zo goed als verloofd.

— Verloofd met die adellijke dame.

— Thilde, wat bedoelt ge toch? vroeg Eduard verschrikt, ik verloofd met een adellijke dame?

— Men heeft het verteld.

— Heeft men dat verteld? vroeg de jonker verontwaardigd. Wie? Zeg, wie?

— Uw vader schreef het, en ieder zegt het nu. Maar zeg dat het niet waar is, zweer het bij uw zielezaligheid!

— Thilde, mijn arm lief meisje, wat heeft men u bedrogen!

— Thilde! klonk ongeduldig Verdonks stem; Thilde, waar blijft ge zo lang?

— Kom binnen! juichte het meisje. Kom binnen!

In haar grote vreugde bedacht ze niet, dat haar vader ziek was en niet geschokt mocht worden.

Eduard volgde haar in de hut.

— Wie is daar? vroeg Toon, de gedaante niet herkenkend, want de vlammen lieten de deurzijde in het donker.

— Eduard, vader! riep Thilde. Vader, het is niet waar. Het is niet waar, vader, men heeft gelogen!

De stroper schrok en stond recht, maar hij moest zich aan een stoel vasthouden.

— Gij hier, gij? vroeg hij met hese stem. Gij durft terugkeren!

— Maar vader, het is niet waar, men heeft gelogen! kreet de dochter.

— Zwijg Thilde, bij God, zwijg! En gij, mijnheer Eduard, hebt ge onze afspraak vergeten? Ik neem het u niet kwalijk, dat gij een andere keuze deedt. Maar ge mocht hier niet komen! Mijn kind is geen vuile slet. En gij komt toch! Zijt gij dan allen laf. Gij komt toch. Gij bedriegt twee meisjes. Gij wilt een vete. Of rekent ge op mijn ziekte? Doemenis, ik voel genoeg sterkte om de eer van mijn dochter te verdedigen. Gij wilt de vete, die met bloed moet eindigen?

De stroper moest zich neerzetten; hij hijgde naar adem, en toch wilde hij weer opstaan.

— Verdonk, mag ik u spreken? vroeg Eduard kalm.

— Neen, neen, we hebben niet meer te spreken. Weg van hier, bij God, zult ge weggaan?

En met zijn bevende hand greep hij een brandende tak en zwierde die woest in de richting van de edelmanszoon.

— Vader! gilte Thilde, vader, geloof hem dan toch!

— Naar de zolder, gij, verdoolde, verblinde. Och, waarom ben ik ziek! kloeg de razende man.

— Verdonk, gij zijt onrechtvaardig, hernam Eduard. Als ik slechte bedoelingen had, zou ik dan in uw hut komen en mij aan u vertonen?

— Gij adellijke loeders durft alles. Tegen ons durft ge alles! kreet Verdonk. Maar we zouden niet meer mogen spreken.

— Om Thilde wil ik alle beledigingen verdragen, ook de uwe. Kon ik het helpen, als men in mijn afwezigheid leugens uitstrooit.

De dochter, die op de trapladder stond, welke naar de zolder leidde, smeekte, half wenend:

— Och, vader! laat hem toch spreken.

Verdonk gaf geen antwoord, maar staarde wild in het vuur.

— Het is goed dat ik nu gekomen ben, hernam de jonker. Mijn hart joeg me herwaarts, ik moest Thilde zien. Op het kasteel weten ze niet dat ik hier ben.

— En ze vertelden, dat ge met uw verloofde de kersttijd op het kasteel zoudt doorbrengen, onderbrak het meisje.

— Hebben ze ook nog dat verteld? Schandelijke leugens! Ik was van

plan onmiddellijk terug te keren naar Roeselare. 'k Had aan mijn oom gezegd, dat ik daar enige dagen bij een vriend wilde vertoeven, maar hier moest ik zijn, de liefde heeft me geleid!

Altijd dacht ik aan Thilde en met geweld dwong ik mezelf om niet eerder te komen. Thilde, gij hebt veel geleden, maar ik ook. Bij mijn oom is een adellijke jonkvrouw, een rijke wees, en mijn vader en mijn oom willen mij aan haar koppelen.

— Dikwijls liet men mij met haar alleen, dikwijls zond men ons samen uit. Maar altijd dacht ik aan u, Thilde, alleen aan u!

— Ze zegden dat uw ouders uw verlovingsfeest gevierd hebben.

— Papa en mama zijn ginder geweest. Ik moet de waarheid zeggen, ik mag mijn vader niet verschonen. Hij zei, dat gij omging met Theophiel, de boswachter...

— Schandelijk! kreet het meisje. En nu zal ik ook spreken! Theophiel heeft mij willen verleiden met een gouden keten. Maar ik heb hem in het gelaat geslagen, de lafaard!

— En waarom hebt ge dat aan mij verzwegen? vroeg Verdonk ruw.

— Omdat ge ziek zijt, vader!

— Ja! Ik ben ziek, de bosuil is ziek, en de loeders weten het! jammerde de man. Nu zie ik hun duivels spel, nu zie ik heel het duivels komplot. Lasteren, mijn kind bekladden, haar beliegen, die loeders, die vervloekte loeders!

— Maar ik ga naar het kasteel! riep Eduard heftig. Ha, zo niet papa. Neen, ik verlaat het slot niet meer, ik zal mijn Thilde verdedigen! Neen, zo niet. Gij vertelt hier dat ik verloofd ben en ginds, dat Thilde met een ander verkeert. Maar Thilde, ik wist dat mijn papa de waarheid niet sprak. En dan de boswachter...

— Die wordt betaald om mijn kind te achtervolgen en in het ongeluk te storten, zodat ze schuldig voor mij en voor u zou staan! kreet Verdonk woedend. God, genees mij, genees mij voor enige weken, riep hij smekend.

— Ik zal de waarheid weten, hernam Eduard, en ik ga niet meer weg! Verdonk twijfelt ge nog aan mijn oprechtheid?

— Eduard, vergeef me, maar men had ons ook zo laf bedrogen, en ik bezit niets meer dan mijn kind! Thilde ontsteekt nu de lamp. Eduard verschrok toen hij bij het licht de stroper zag.

— Verdonk, zijt gij zo ziek! riep hij ontsteld.

— Ge verschrikt over mijn uitzicht, nietwaar? zei Toon, op vreselijk sombere toon.

— Ge moet u versterken, ge moet kloek voedsel kopen, en wijn drinken. Mag ik u geld...

— Geen geld, geen geld van het kasteel!

— 't Is het mijne, Verdonk.

— Maar het komt van uw vader, en ik wil het niet! Ik heb hem gezegd, dat de bosuil liever van honger zou sterven dan zijn geld te aanvaarden, en ik blijf hierbij!...

Thilde gaf Eduard een wenk en deze zweeg onmiddellijk. Nog geruime tijd bleef hij in de hut, en het was of hij er weer geluk had gebracht. Thildes gelaat glansde van vreugde en zelfs Verdonk scheen minder somber.

Eindelijk ging de jongeman heen.

— En nu naar mijn papa, wat er ook gebeure, ik keer niet meer naar mijn oom Louis terug. Ik blijf te Houthulst! verzekerde hij nogmaals. Thilde ging mee tot aan de deur en buiten onder het afdak van de warme broodoven, beschut voor de wind, omhelsden de geliefden elkaar een lange wijl.

Eduards handen maakten haar kleding los en woelden over het heerlijke lichaam van zijn Thilde. Op een schraag gezeten ontving het gewillige meisje de opwellende hartstocht van haar aanbieder.

't Was de nieuwe bezegeling van hun vroeger verbond, de band tussen de edelmanszoon en de kerelsdochter.

Met nieuwe hoop in het gemoed, met een geheel andere blik in de toekomst, keerde het meisje bij haar vader terug.

— Ik weet niet of ik blij moet zijn of droef, sprak Verdonk. Ja, hij verlangt u, en hij meent het goed. Maar later, kind, later...

— Vader heb toch vertrouwen in hem, pleitte de dochter. Laten we vrolijk zijn. Gij zult genezen en Eduard blijft mij getrouw. Overmorgen is het Kerstmis en ik wil een kerstliedje voor u zingen.

— Och, neen kind, neen, maar ja toch, zing een kerstliedje.

En de wel niet geschoolde, maar juist daarom misschien beter passende stem bij de naïeve woorden, klonk door de hut:

«Maria die zoude naer Bethleëm gaan...»

Verdonk luisterde ontroerd toe en zei:

— O! vroeger... en we gingen dan met de ster rond, en we aten wafels, en we branden een kerststronk in de haard, en we gingen te middernacht naar de mis!

— 't Is morgen om twaalf uur ook mis, vader, antwoordde Thilde.

— Ja, kind, maar ge kunt alleen niet gaan.

— O! neen, vader, ik blijf bij u. Maar we denken er toch aan, dat in die nacht het kerstkindje geboren werd.

— Ja, Thilde, en 't sliep op stro. Gij hebt ook op stro gelegen. Toe, zing 't liedje nog eens.

De dochter herbegon, nog meer uitdrukking in haar stem trachtend te leggen.

— Zo zong uw moeder ook, zei Verdonk bewogen. Zing me nu ook eens van 't Kerelskind. Dat zeer oud liedje. Uw grootvader zong het, terwijl gij op zijn knieën of op zijn schouder zat. Weer klonk Thildes stem...

En 't lied beschreef hoe het kerelskind in zijn blauwe tas de scherven van het zwaard van zijn vader droeg om dit te laten hersmeden, want de blonde knaap wilde de gevallen strijder wreken.

— Schoon, schoon! zei Verdonk, en zijn gelaat was nu veel vriendelijker dan gewoonlijk. - Dat moet vroeger toen Zannekin leefde hier een heerlijke tijd geweest zijn, vervolgde hij. Dan waren de kerels meester en zo de heren hen wilden verdrukken liepen ze allen te wapen en verdedigden hun vrijheid! Maar nu, ons ras sterft uit. Kom, meisje, laten wij ons avondgebed lezen.

Thilde ontstak een kaars. Terwijl Verdonk diep aangedaan toekeek, knielde zij, de armen wijd naar achter uitgestrekt en haar borst vooruitgestoken, volgens oud gebruik voor een dankzegging die haar door liefde bevredigd hart ontschoot.

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

ABRAHAM HANS

DE VLAAMSE BOSKEREL

volksroman bewerkt door Jan Marchau

bewerking © 1982-2018, Jan MARCHAU

HELIOS N.V.
ANTWERPEN / AMSTERDAM